

Wymagania edukacyjne z przedmiotu plastyka dostosowane do podręcznika „Do dzieła”

Wydawnictwo Nowa Era na podstawie materiałów zamieszczonych na portalu Nowa Era autorstwa Jadwigi Lukas, Krystyny Onak, Marty Ipczyńskiej, Natalii Mrozkowiak opracowanie Iwona Bozik

Uwagi:

Z powodu specyfiki uczniów ze spektrum autyzmu, największym atutem zajęć przeprowadzanych podczas lekcji plastyki, jest ich funkcja arteterapeutyczna. Treści programowe, zgodność formalna z wymogami poprawności wykonywanych prac plastycznych, nawet ich walor estetyczny są drugorzędne wobec walorów psychologicznych, integracyjnych i komunikacyjnych realizowanych w ich trakcie.

Wymagania	
podstawowe	ponadpodstawowe
Uczeń:	
Klasa IV	
- wykonuje wizytówkę ze swoim imieniem kredkami ołówkowymi. - wykonuje prace plastyczne z natury- kompozycje warzyw i owoców. - wskazuje i opisuje elementy abecadła plastycznego w najbliższym otoczeniu - przedstawia w pracy plastycznej fragment najbliższego otoczenia z uwzględnieniem co najmniej jednego elementu języka plastyki - określa rolę plastyki w najbliższym otoczeniu	- wskazuje na fotografiach i reprodukcjach obrazów tworzące je elementy plastyczne - wymienia przykłady otoczenia estetycznego i uzasadnia swój wybór - omawia rolę środków plastycznych zastosowanych w odtworzeniu fragmentu otoczenia na płaszczyźnie - ujawnia kreatywność i dużą biegłość w posługiwaniu się poszczególnymi środkami wyrazu podczas przedstawiania w pracy fragmentu najbliższego otoczenia
- wymienia rodzaje i kierunki linii - podaje przykłady zastosowania odmiennych rodzajów linii w rysunku - podejmuje próby różnicowania linii i punktów w działaniach plastycznych - wyjaśnia, co to jest kontur - tłumaczy, na czym polega kontrast w rysunku	- stosuje różnorodne rodzaje linii i punktów w działaniach plastycznych z uwzględnieniem cech materiałów, przedmiotów i zjawisk - rysuje kontur wskazanego przedmiotu zgodnie z podaną instrukcją - posługuje się kontrastem w działaniach plastycznych - omawia reprodukcję rysunku „Moja Agnes” Albrechta Dürera pod kątem zastosowanych linii i ich kierunków - określa rolę środków plastycznych zastosowanych przez siebie w pracy plastycznej - rysuje z natury oraz z wyobraźni, twórczo wykorzystując możliwości wyrazu stwarzane przez różnorodne linie i punkty
- nazywa podstawowe narzędzia rysunkowe - stosuje w działaniach plastycznych różne narzędzia i podłoża rysunkowe - utrzymuje w ładzie swój warsztat pracy	- dobiera narzędzia i podłoża rysunkowe w zależności od charakteru i tematu pracy - wyjaśnia na podanych przykładach, czym różnią się ślady narzędzi na powierzchni gładkiej i porowatej oraz mokrej i śliskiej - określa na wskazanej reprodukcji dzieła, jakimi narzędziami posłużył się artysta i jakie zastosował środki wyrazu plastycznego
- wyjaśnia, co to jest walor - tworzy plamy walorowe, głównie poprzez zagęszczanie krótkich linii - określa charakter wybranych plam (np. pod względem ich krawędzi i powierzchni)	- stosuje walor w działaniach plastycznych odpowiednio do tematu i charakteru pracy - omawia wybraną reprodukcję dzieła pod kątem zastosowanych zróżnicowań walorowych

Wymagania	
podstawowe	ponadpodstawowe
Uczeń:	
- tłumaczy, co to jest światłocień - określa, jaka jest rola światłocienia w rysunku - na podstawie obserwacji rysuje oświetlone, jednobarwne formy trójwymiarowe	- wyjaśnia, w jaki sposób ukazać światłocień w rysunku - stosuje plamy walorowe w celu ukazania w rysunku światłocienia na przedmiotach - omawia pracę „Studium posągu” Tintoretta pod kątem zastosowanego światłocienia - poprawnie przedstawia na rysunku cień przedmiotu w zależności od kierunku padania światła i odległości przedmiotu od źródła światła
- wyjaśnia, co to są barwy czyste - wskazuje barwy czyste w najbliższym otoczeniu - rozpoznaje barwy podstawowe i pochodne - podaje sposoby otrzymywania poszczególnych barw pochodnych	- opisuje sposoby otrzymywania odcieni barw pochodnych - poszukuje w działaniach plastycznych zestawień kontrastowych w grupie barw czystych - uzyskuje zamierzony odcień w wyniku mieszania określonych barw - omawia reprodukcję obrazu „Kobieta z owocem mango” Paula Gauguina pod kątem zastosowanych barw - wykorzystuje barwy w działaniach plastycznych
- wymienia pary barw dopełniających - podaje wszystkie poznane sposoby otrzymywania wybranych barw złamanych - uzyskuje kilka barw złamanych oraz powstałych ze zmieszania par barw dopełniających - stosuje niektóre barwy złamane i dopełniające w działaniach plastycznych	- klasyfikuje daną barwę do odpowiedniego rodzaju barw – czystych, dopełniających lub złamanych - uzyskuje różnorodne odcienie barw złamanych oraz powstałych ze zmieszania par barw dopełniających - wskazuje i nazywa barwy czyste, złamane i dopełniające występujące na obrazie „Damy w krynolinach” Wassilego Kandinskiego oraz w dziele „Wnętrze pracowni artystki w Krakowie” Olgi Boznańskiej - wykorzystuje barwy w działaniach plastycznych
- wymienia barwy ciepłe i zimne - określa daną barwę jako ciepłą lub zimną - rozróżnia podstawowe właściwości barw ciepłych i zimnych - wskazuje niektóre barwy ciepłe i zimne na wybranej reprodukcji obrazu - wykonuje pracę z zastosowaniem barw zbliżonych pod względem „temperatury”	- omawia wpływ barw ciepłych i zimnych na samopoczucie człowieka - wymienia barwy zastosowane przez siebie w pracy malarskiej i odpowiednio klasyfikuje je do grupy barw ciepłych lub zimnych - dobiera barwy ciepłe i zimne stosownie do tematu pracy - opisuje i porównuje wybrane prace malarskie pod kątem użytych barw ciepłych i zimnych - wyraża w pracy plastycznej uczucia i nastrój za pomocą odpowiednio dobranych barw
- wymienia barwy występujące na obrazie „Słoneczniki” Vincenta van Gogha - tłumaczy, co to jest gama barwna - podaje rodzaje gamy barwnej - wyjaśnia, co to jest kolor lokalny i wskazuje kilka przykładów w najbliższym otoczeniu - określa, co to jest tonacja - stosuje wąską i szeroką gamę barwną w działaniach plastycznych	- wskazuje kolor lokalny na reprodukcji obrazu „Parasol” Francisca de Goi - podaje przykłady różnych rodzajów gamy barwnej z najbliższego otoczenia - ustala „temperaturę” poszczególnych barw - określa gamę barwną i tonację wybranych obrazów - stosuje w działaniach plastycznych gamę barwną i tonację - porównuje gamy barwne i tonacje dwóch wybranych reprodukcji dzieł malarskich - wyraża w pracy plastycznej uczucia i nastrój za pomocą odpowiednio dobranych barw - wykonuje dodatkowe zadanie plastyczne
- tłumaczy, czym jest technika malarska - wymienia typowe narzędzia i podłoża wykorzystywane w technice akwarelowej - podejmuje próbę wykonania pracy na dowolny temat z zastosowaniem techniki akwarelowej - wyjaśnia, co to jest pigment - określa funkcję typowych narzędzi używanych w technice akwarelowej - maluje pracę w technice akwarelowej z zastosowaniem wąskiej gamy barwnej	- poprawnie wykorzystuje narzędzia i podłoża typowe dla techniki akwarelowej - na podstawie wykonanej pracy omawia sposób malowania akwarelami - analizuje obraz „Konie u żłobu” Piotra Michałowskiego pod kątem efektów uzyskanych dzięki zastosowaniu techniki akwarelowej - wyjaśnia znaczenie podłoża w malarstwie akwarelowym - opisuje efekty malarskie, które można uzyskać dzięki technice akwarelowej - twórczo stosuje w działaniach plastycznych narzędzia i podłoża

Wymagania	
podstawowe	ponadpodstawowe
Uczeń:	
	typowe dla techniki akwarelowej - porównuje dwa dzieła malarskie wykonane w technice akwarelowej pod kątem zastosowanych środków wyrazu plastycznego
- wymienia typowe narzędzia i podłoża stosowane w technikach plakatu i tempery - wyjaśnia, co to jest farba kryjąca - omawia funkcje typowych narzędzi stosowanych w technice plakatu i tempery - wykonuje pracę malarską w szerokiej gamie barwnej z zastosowaniem techniki plakatu lub tempery	- poprawnie stosuje w działaniach plastycznych narzędzia i podłoża typowe dla techniki tempery lub plakatu - tłumaczy, do jakiego rodzaju farb należą tempera i plakatówka - określa, czym się charakteryzują farby temperowe i plakatu - na podstawie prac wykonanych farbami plakatowymi i temperowymi porównuje sposoby malowania w obu technikach - twórczo stosuje technikę temperową i plakatową w działaniach plastycznych - opisuje wpływ techniki tempery i plakatu na wymowę dzieła na podstawie reprodukcji obrazu „Święta Trójca” Andrieja Rublowa oraz własnej pracy - wyjaśnia, co to jest ikona - wykonuje zadanie dodatkowe związane z ikoną
- wymienia typowe narzędzia i podłoża stosowane w technice pastelowej - podaje rodzaje pastel - wykonuje pracę w technice pastel olejnych - określa, w jaki sposób zabezpiecza się prace wykonane techniką pastelową - wymienia sposoby nanoszenia pastel na podłoże	- poprawnie stosuje narzędzia i podłoża w technice pastel olejnych - opisuje efekty wykorzystania określonego podłoża w technice pastelowej - omawia własną pracę wykonaną pastelami olejnymi pod kątem uzyskanych efektów plastycznych - twórczo stosuje technikę pastel olejnych w działaniach plastycznych - porównuje dwie wybrane prace wykonane techniką pastelową pod kątem uzyskanych efektów malarskich
- wykonuje szkic z zastosowaniem poznanych środków wyrazu - wykorzystuje zdobyte wiadomości na temat barw	- uwzględnia w pracy rysunkowej fakturę i światłocień - wybiera ciekawy fragment otoczenia do przedstawienia na rysunku - wykonuje szkic z uwzględnieniem planów przestrzeni
- aktywnie współpracuje w grupie - wykonuje rysunek z wykorzystaniem zdobytej wiedzy na temat terminów <i>linia, kontur, kontrast, barwa</i> - dostrzega wpływ faktury powierzchni malarskiej na efekt końcowy	- określa rolę środków plastycznych zastosowanych przez siebie w pracy plastycznej - rysuje z wyobraźni, twórczo wykorzystując możliwości wyrazu stwarzane przez różnorodne linie oraz fakturę podłoża
- wyjaśnia, co to są techniki mieszane - wymienia rodzaje technik mieszanych - określa, na czym polegają wybrane techniki mieszane - wykonuje pracę w technice mieszanej (farby wodne i pastele)	- wyjaśnia, czemu służy stosowanie technik mieszanych w działaniach plastycznych - wybiera daną technikę mieszaną dla najlepszego wyrażenia tematu pracy i analizuje ją pod kątem uzyskanych efektów plastycznych - wykorzystuje techniki mieszane w wyrażaniu emocji
- wyjaśnia, co to jest <i>sgraffito</i> - stosuje technikę wydrapywanki	- opisuje kolejne etapy pracy podczas działań w technice wydrapywanki na podstawie wykonanej kompozycji - eksperymentuje z łączeniem różnych technik w celu uzyskania nowych rozwiązań plastycznych
- wyjaśnia, co to jest kolaż - wymienia niektóre materiały stosowane w kolażu - omawia, w jaki sposób tworzy się kolaż - wykonuje pracę w technice kolażu z wykorzystaniem dowolnych materiałów	- określa, co decyduje o wyborze materiałów do wykonania kolażu - wykonuje pracę w technice kolażu z materiałów odpowiednio dobranych do tematu - wyjaśnia źródłosłów terminu <i>kolaż</i> - omawia pracę „Taras” Anny Góskiej-Rutkowskiej pod kątem zastosowanych materiałów i barw oraz ich wpływu na wymowę dzieła

Wymagania	
podstawowe	ponadpodstawowe
Uczeń:	
	- opisuje kolejne etapy pracy podczas tworzenie kolażu na podstawie własnej kompozycji - tłumaczy, na czym polega wykonywanie fotokolażu - twórczo stosuje zestawienia materiałów w celu uzyskania niestandardowych efektów wizualnych

Klasa V

- wyjaśnia termin <i>faktura</i> - wymienia na podstawie obserwacji rodzaje powierzchni występujących w przyrodzie - uzyskuje w pracy fakturę poprzez odcisnięcie przedmiotu lub zastosowanie frotżu - określa rodzaje różnych powierzchni na przykładach z najbliższego otoczenia - podaje poznane przykłady otrzymywania faktury w działaniach plastycznych - przedstawia przykłady faktury w rysunku i malarstwie	- wymienia rodzaje faktury występujące w dziełach różnych dyscyplin plastycznych - omawia różnice w fakturach uzyskanych w różnego typu działaniach plastycznych - realizuje pracę na zadany temat z wykorzystaniem poznanych sposobów uzyskiwania rozmaitych faktur na płaszczyźnie - opisuje sposoby przedstawiania faktury w rysunku i malarstwie - wyjaśnia, czemu służy stosowanie faktury w rysunku i malarstwie - przedstawia rolę faktury w rzeźbie na przykładach popiersia Juliusza Cezara oraz „Popiersia Vienneta” Honoré Daumiera i „Mechanicznej głowy” Raoula Hausmanna - wykonuje dodatkowe zadanie plastyczne
- wyjaśnia termin <i>forma</i> - wyodrębnia i określa kształty przedmiotów z najbliższego otoczenia - zaznacza w działaniach plastycznych kształty przedmiotów o prostej budowie - tłumaczy, jaka jest różnica między formą płaską a przestrzenną - wykorzystuje wybrane formy w działaniach plastycznych	- wymienia podstawowe rodzaje form występujących w otoczeniu człowieka - omawia formy rzeźb „Odpoczywający Ares” Lizypa i „Rzeźba parkowa” Barbary Hepworth - tłumaczy, czym się różni forma przestrzenna od rzeźby - wykorzystuje formę jako środek wyrazu plastycznego w działaniach twórczych - przedstawia środki wyrazu zastosowane przez Katarzynę Kobro w „Kompozycji przestrzennej” - wyjaśnia funkcję formy w sztuce
- wyjaśnia termin <i>kompozycja</i> - wskazuje przykłady kompozycji centralnej w najbliższym otoczeniu - wymienia zasady tworzenia kompozycji centralnej - wykorzystuje zasady tworzenia kompozycji centralnej w działaniach plastycznych - podaje zasady harmonijnej kompozycji	- wyjaśnia, co to jest akcent plastyczny - omawia przykłady kompozycji centralnej w przyrodzie - określa cechy kompozycji centralnej na przykładzie reprodukcji „Błękitny chłopiec” Thomasa Gainsborough - stosuje akcent plastyczny - odróżnia dobrą kompozycję od złej - przedstawia rolę kompozycji jako środka wyrazu plastycznego - twórczo wykorzystuje kompozycję centralną w działaniach plastycznych - porównuje znaczenia terminu <i>kompozycja</i> w plastyce i muzyce
- wymienia niektóre cechy kompozycji symetrycznej i asymetrycznej - stosuje metodę odbijania elementów przy tworzeniu kompozycji symetrycznej - wskazuje przykłady kompozycji symetrycznej w najbliższym otoczeniu - rozpoznaje układy symetryczne i asymetryczne na płaszczyźnie oraz w przestrzeni - podejmuje próbę tworzenia kompozycji symetrycznej i asymetrycznej za pomocą poznanych środków wyrazu	- omawia cechy kompozycji symetrycznej na przykładzie ilustracji w podręczniku - twórczo stosuje kompozycję symetryczną i asymetryczną w działaniach plastycznych - porównuje obrazy „Madonna z Dzieciątkiem i świętymi” Sandra Botticellego i „Pani Charpentier z dziećmi” Pierre’a-Auguste’a Renoira pod kątem zastosowanej kompozycji
- wymienia cechy kompozycji otwartej i zamkniętej - wykonuje pracę, w której stosuje kompozycję zamkniętą - wskazuje przykłady kompozycji otwartej i zamkniętej w najbliższym otoczeniu - przedstawia na płaszczyźnie kompozycję otwartą złożoną z kilku powtarzających się elementów - określa rodzaj kompozycji wybranych dzieł malarskich	- wskazuje różnice między kompozycją otwartą i zamkniętą - tworzy samodzielnie lub w grupie kompozycję otwartą i zamkniętą na płaszczyźnie z zastosowaniem wybranej techniki - przedstawia rolę kompozycji jako środka wyrazu plastycznego - w twórczy sposób stosuje odpowiednie środki wyrazu plastycznego do ukazania kompozycji otwartej i zamkniętej - porównuje reprodukcje dzieł „Wenecja” Edwarda Dwurnika i „Trzej muzykanci” Pabla Picassa pod kątem gamy barwnej oraz kompozycji
- omawia cechy kompozycji statycznej i dynamicznej - podaje przykłady kompozycji statycznej i dynamicznej w najbliższym otoczeniu - wymienia elementy i układy tworzące kompozycję dynamiczną i statyczną - przedstawia na płaszczyźnie scenę rodzajową z zastosowaniem kompozycji statycznej - wskazuje przykłady kompozycji statycznej i dynamicznej w reprodukcjach wybranych dzieł	- wykonuje na płaszczyźnie kompozycję dynamiczną z zastosowaniem wybranej techniki plastycznej - omawia obrazy „Portret chłopca z rudymi włosami” Amadea Modiglianiego i „Kościół w Murnau” Wassilego Kandinskiego pod kątem zastosowanej kompozycji - twórczo wykorzystuje różnorodne techniki i środki wyrazu do tworzenia kompozycji statycznej i dynamicznej

- wskazuje układy rytmiczne w najbliższym otoczeniu - wykonuje kompozycję rytmiczną poprzez odbijanie wzoru z szablonu - wyjaśnia, czym się charakteryzuje kompozycja rytmiczna - tworzy na płaszczyźnie układy z zastosowaniem kompozycji rytmicznej	- wymienia różne rodzaje rytmów i wyjaśnia, jakie elementy mogą je tworzyć - realizuje pracę na zadany temat z zastosowaniem kompozycji rytmicznej, z uwzględnieniem dowolnego rodzaju rytmu - omawia reprodukcję obrazu „Port rybacki w Collioure” André Deraina - wyjaśnia, jakie zjawiska można przedstawić na płaszczyźnie z zastosowaniem kompozycji rytmicznej - wskazuje przykłady kompozycji rytmicznej w wybranych dziełach
- wyjaśnia termin <i>perspektywa</i> - przedstawia na płaszczyźnie kompozycję z zastosowaniem perspektywy rzędowej - omawia, na czym polega stosowanie perspektywy - definiuje perspektywę rzędową	- określa rolę perspektywy w dziele plastycznym - przedstawia perspektywę rzędową w pracach plastycznych o zróżnicowanej gamie barwnej - wskazuje na reprodukcjach wybranych dzieł perspektywę rzędową - wyjaśnia, na czym polega układ pasowy - porównuje reprodukcje malowideł sztuki prehistorycznej i starożytnego Egiptu pod kątem zastosowanej perspektywy
- wymienia cechy perspektywy kulisowej - przedstawia na płaszczyźnie kilkuelementową kompozycję z zastosowaniem perspektywy kulisowej - podaje przykłady perspektywy kulisowej zaczerpnięte z najbliższego otoczenia - określa tonację obrazu „List miłosny” Jana Vermeera	- omawia poszczególne plany w obrazie „List miłosny” Jana Vermeera tworzące perspektywę kulisową - wyjaśnia pochodzenie nazwy „perspektywa kulisowa” - twórczo stosuje perspektywę kulisową w działaniach plastycznych - dokonuje analizy reprodukcji wybranych dzieł pod kątem zastosowanej perspektywy kulisowej - tłumaczy różnice między perspektywą rzędową a kulisową na przykładach reprodukcji wybranych dzieł - wykonuje dodatkowe zadanie plastyczne
- podaje główne elementy perspektywy zbieżnej - wyjaśnia, na czym polega stosowanie perspektywy zbieżnej - wymienia rodzaje perspektywy zbieżnej - przedstawia na płaszczyźnie trójwymiarowy przedmiot o prostej budowie z zastosowaniem perspektywy zbieżnej	- omawia rodzaje perspektywy zbieżnej - stosuje zasady tworzenia perspektywy zbieżnej w działaniach plastycznych - wyjaśnia rolę perspektywy zbieżnej w dziele sztuki - określa rodzaj perspektywy zbieżnej w wybranych reprodukcjach dzieł - twórczo stosuje w działaniach plastycznych różne rodzaje perspektywy zbieżnej - projektuje kształt brył według zasad perspektywy zbieżnej - analizuje zasady zastosowania perspektywy zbieżnej w obrazach: „Widok idealnego miasta” Piera della Francesca, „Zabawy dziecięce” Pietera Bruegla starszego
- podaje cechy perspektywy powietrznej i malarskiej - wymienia barwy, które tworzą pierwszy plan oraz plany dalsze w perspektywie malarskiej - wyjaśnia, na czym polega stosowanie perspektywy powietrznej i malarskiej - dopasowuje kolory pod względem ich „temperatury” - tworzy na płaszczyźnie perspektywę powietrzną lub malarską za pomocą odpowiednio dobranych barw	- wykorzystuje w działaniach plastycznych wiedzę o złudzeniach wzrokowych i oddziaływaniu barw względem siebie - stosuje zasady tworzenia perspektywy powietrznej i malarskiej - poprawnie ocenia „temperaturę” poszczególnych barw względem innych, znajdujących się w ich sąsiedztwie - omawia obrazy „Przybycie do Wenecji” Williama Turnera i „Morze” Aleksandra Gieryskiego oraz analizuje je pod kątem wykorzystanych środków wyrazu plastycznego
- wymienia poznane rodzaje perspektywy - wykonuje pracę z zastosowaniem wybranej perspektywy - podaje najważniejsze cechy przedstawionej perspektywy	- tłumaczy, na czym polega przedstawiona perspektywa - dobiera rodzaj perspektywy do tematu pracy - analizuje pracę własną i innych osób pod kątem zastosowanej perspektywy - wykonuje pracę świadczącą o biegłości w stosowaniu perspektywy w celu ukazania przestrzeni na płaszczyźnie - wyjaśnia różnice między rodzajami perspektywy zastosowanymi w pracach koleżanek i kolegów
- wyjaśnia omówione na lekcji terminy plastyczne - stara się rozpoznawać poznane środki wyrazu plastycznego w wybranych dziełach sztuki - rozwiązuje zadania z rozdziału „Sprawdź się!”	- samodzielnie omawia poznane terminy plastyczne, ilustrując je przykładami dzieł sztuki - potrafi właściwie wykorzystać poznane zdobytą wiedzę we własnej twórczości
- określa formy, funkcje i cele dzieł sztuki na podanych przez nauczyciela przykładach	- ujawnia znajomość wielu przykładów z kanonu arcydzieł sztuki - samodzielnie podaje tytuły tych dzieł i ich lokalizację, określa

- wyjaśnia terminy poznane na lekcji - wymienia miejsca z bliskiego otoczenia, w których można oglądać dzieła sztuki - tworzy klasową galerię prac uczniów	- ich formę oraz funkcje - porównuje wybrane dzieła pod kątem form i funkcji
- wyjaśnia, czym się charakteryzuje rysunek jako dziedzina sztuki - samodzielnie organizuje warsztat pracy - wymienia narzędzia rysunkowe - omawia funkcje rysunku - podaje elementy abecadła plastycznego wykorzystywane w rysunku - wykonuje rysunek z zastosowaniem wybranych środków wyrazu - rozpoznaje rysunek wśród dzieł innych dziedzin sztuki	- omawia funkcje szkicu - wyjaśnia, w jaki sposób różnicuje się fakturę i przedstawia światłościę w rysunku - właściwie dobiera narzędzia rysunkowe do zadanego tematu - określa sposób przedstawiania przestrzeni oraz rodzaje faktury w rysunku na podstawie wybranych reprodukcji - świadomie i ekspresyjnie posługuje się w rysunku linią, plamą, walorową i światłocieniem - analizuje własny rysunek pod kątem zastosowanych środków wyrazu plastycznego - wskazuje różnice między szkicem a namalowanym na jego podstawie obrazem - porównuje wybrane dzieła rysunku pod kątem zastosowanych środków wyrazu plastycznego
- kadruje fragment otoczenia zawierający co najmniej dwa elementy - wykonuje szkic fragmentu otoczenia z zastosowaniem wybranych środków wyrazu charakterystycznych dla rysunku	- uwzględnia w pracy rysunkowej fakturę i światłościę - wybiera ciekawy kadr otoczenia - wykonuje szkic z uwzględnieniem planów przestrzeni
- wyjaśnia, czym jest malarstwo - wymienia rodzaje malarstwa - stosuje poznane narzędzia malarskie - poprawnie organizuje warsztat pracy - wykonuje pracę malarską o charakterze realistycznym - omawia rodzaje malarstwa - odróżnia obraz realistyczny od dzieła abstrakcyjnego - rozpoznaje na przykładowych reprodukcjach dzieł wybrane rodzaje malarstwa	- wyjaśnia, czym się różni malarstwo realistyczne od abstrakcyjnego - stosuje różne techniki malarskie, kompozycje i zestawy barw w działaniach plastycznych - gromadzi informacje o artyście malarzu ze swojej okolicy - wykonuje pracę malarską o charakterze abstrakcyjnym - omawia rodzaje malarstwa na przykładach reprodukcji obrazów zamieszczonych w podręczniku - wyraża własną opinię na temat analizowanego dzieła malarskiego - porównuje dzieła reprezentujące różne rodzaje malarstwa pod kątem zastosowanych środków wyrazu plastycznego
- wskazuje miejsca w swojej okolicy, w których można zobaczyć dzieła sztuki - wymienia kilka dzieł sztuki spośród obejrzanych na wycieczce - podaje zasady zachowania się w muzeum	- aktywnie i twórczo uczestniczy w lekcji - dokonuje analizy oglądanych dzieł sztuki, stosując poznane na lekcjach terminy plastyczne - przygotowuje prezentację multimedialną na temat wybranego muzeum świata
- z pomocą nauczyciela lub innego ucznia wykonuje wylosowane zadanie - za pomocą podręcznika określa tytuły, autora oraz cechy charakterystyczne wybranych dzieł sztuki, omawianych na lekcjach	- samodzielnie wykonuje wylosowane zadanie - realizuje dodatkowe zadanie - samodzielnie dokonuje analizy nieomawianych na lekcji dzieł sztuki pod kątem wykorzystanej w nich faktury, kompozycji, rodzaju perspektywy

Klasa VI

- wyjaśnia, czym się charakteryzuje grafika jako dziedzina twórczości - podaje dwa podstawowe rodzaje grafiki - wymienia narzędzia stosowane w grafice artystycznej - wykonuje prostą odbitkę w technice druku wypukłego - tłumaczy, co to jest matryca - opisuje kolejne etapy pracy nad tworzeniem odbitki graficznej - wyjaśnia, co to jest druk wypukły i wklęsły	- omawia technikę druku wklęsłego i wypukłego - wyjaśnia, co to jest akwaforta - wykonuje matrycę do druku wklęsłego i wypukłego - wymienia środki wyrazu plastycznego stosowane w grafice artystycznej - wykorzystuje w działaniach plastycznych technikę druku wklęsłego i wypukłego - przedstawia etapy pracy nad akwafortą - podaje rodzaje grafiki ze względu na użytą matrycę - opisuje dzieło grafiki artystycznej na podstawie wybranej reprodukcji - porównuje etapy pracy nad dwoma wybranymi rodzajami grafiki - zestawia ze sobą dwa dzieła grafiki warsztatowej - wykonuje dodatkowe zadanie plastyczne
- wymienia cechy grafiki użytkowej i jej rodzaje - podaje przykłady grafiki użytkowej z najbliższego otoczenia - samodzielnie organizuje swój warsztat pracy - wyjaśnia terminy: <i>znak plastyczny, liternictwo, ekslibris</i> - określa, czym zajmują się poszczególne rodzaje grafiki: grafika reklamowa, książkowa, precyzyjna i plakat - wykonuje wybrane prace z zakresu grafiki użytkowej	- wyjaśnia terminy: <i>logo, billboard</i> - omawia funkcję znaku plastycznego w życiu codziennym - tłumaczy, czemu służy grafika użytkowa - rozróżnia formy grafiki użytkowej - wskazuje różnicę między grafiką warsztatową a użytkową - przedstawia wybrane przykłady grafiki reklamowej - określa rolę plakatu w życiu codziennym - w ciekawy sposób projektuje i wykonuje pracę graficzną na zadany temat - wyraża własną opinię na temat analizowanej pracy graficznej - porównuje dwa różne przykłady grafiki użytkowej - wykonuje pracę graficzną z wykorzystaniem odpowiednich programów komputerowych
- opisuje cechy rzeźby jako dziedziny sztuki - podaje rodzaje rzeźby - wymienia materiały i narzędzia wykorzystywane w rzeźbiarstwie - tłumaczy, czym się charakteryzuje rzeźba jako dziedzina sztuki - podaje przykłady rzeźb znajdujących się w najbliższej okolicy - wyjaśnia termin <i>relief</i> - wykonuje płaskorzeźbę (medal)	- omawia cechy różnych rodzajów rzeźb na podstawie wybranych przykładów - wykonuje z plasteliny projekt rzeźby o złożonej formie i zróżnicowanej fakturze - tłumaczy, czym się różni rzeźba od płaskorzeźby - wyszukuje informacje dotyczące wybranych rzeźb w najbliższej okolicy - wyjaśnia, co to jest medalierstwo - charakteryzuje rzeźbę wolno stojącą na przykładzie „Piękną Madonny” z Krużlowej - wyraża własną opinię na temat analizowanej pracy rzeźbiarskiej - omawia i porównuje rzeźby „Apollo i Dafne” Gianlorenza Berniniego i „Postać pólężąca” Henry’ego Moore’a - realizuje dodatkowe zadanie plastyczne
- określa, czym się zajmuje architektura - podaje przykłady architektury o różnym przeznaczeniu występujące w najbliższej okolicy - wykonuje rysunek przedstawiający dom mieszkalny - wymienia rodzaje architektury ze względu na jej funkcje - wyjaśnia terminy: <i>architekt, urbanista, zabytek, konserwator zabytków</i> - podaje przykłady zabytkowych obiektów znajdujących się w najbliższej okolicy - wskazuje w swojej miejscowości przykłady funkcjonalnie i estetycznie zaplanowanej przestrzeni	- opisuje wybrany zabytkowy obiekt w najbliższej okolicy - określa funkcję budowli na podstawie wskazanej reprodukcji - rysuje dom mieszkalny z zastosowaniem różnych rodzajów perspektywy zbieżnej - ocenia zaplanowanie przestrzeni w pobliżu swojego miejsca zamieszkania pod względem funkcjonalności i estetyki - omawia zasady właściwego projektowania obiektów architektonicznych i planowania przestrzeni pod względem ich funkcjonalności - porównuje pracę architekta i urbanisty - analizuje związki między funkcją a formą obiektów architektonicznych - zestawia dwa różne dzieła architektury - uzasadnia własną opinię na temat analizowanego dzieła architektonicznego
- z pomocą innych uczniów lub nauczyciela określa formę i funkcje oglądanej budowli - układa z koleżankami i kolegami puzzle przedstawiające zabytek architektoniczny - buduje z grupą szkołę przyszłości	- samodzielnie określa formę i funkcje oglądanej budowli - uzasadnia własną opinię na temat analizowanego dzieła architektonicznego - twórczo pracuje przy projekcie i wykonaniu szkoły przyszłości

- wyjaśnia termin <i>funkcjonalność przedmiotów</i> - rysuje przedmioty codziennego użytku - określa, czym jest wzornictwo przemysłowe i rzemiosło artystyczne - wymienia wytwory wzornictwa przemysłowego i rzemiosła artystycznego spotykane na co dzień	- dokonuje porównania między wzornictwem przemysłowym a rzemiosłem artystycznym - projektuje przedmioty z uwzględnieniem ich funkcjonalności i estetyki - analizuje wybrane wytwory wzornictwa przemysłowego i rzemiosła artystycznego pod kątem ich funkcjonalności oraz estetyki - wyraża własną opinię na temat analizowanego wytworu wzornictwa przemysłowego lub rzemiosła artystycznego - wyjaśnia rolę mody we wzornictwie przemysłowym - tłumaczy związek między estetyką a funkcjonalnością przedmiotu - porównuje przedmioty o tym samym przeznaczeniu pod kątem ich funkcjonalności i estetyki
- podaje przykłady dyscyplin plastycznych, w ramach których powstają dzieła sztuki ludowej - wykonuje prace inspirowane twórczością ludową (obraz, kolaż, wycinanki) - opisuje charakterystyczne cechy sztuki ludowej - wymienia przykłady wytworów sztuki ludowej - wyjaśnia terminy: <i>pieta, skansen</i>	- określa cechy piety i świątka na podstawie fotografii rzeźby ludowej twórcy - omawia wybrane przykłady wytworów sztuki ludowej pod kątem ich formy i użytego materiału - wykonuje pracę na zadany temat w określonej technice - opisuje wnętrze izby wiejskiej i prezentowane w niej wyroby ludowych rzemieślników - wyraża własną opinię na temat omawianego dzieła sztuki ludowej - analizuje środki wyrazu plastycznego zastosowane w dwóch różnych dziełach sztuki ludowej - wymienia i opisuje charakterystyczne elementy sztuki ludowej swojego regionu - twórczo wykorzystuje elementy sztuki ludowej w działaniach plastycznych
- wymienia narzędzia wykorzystywane w fotografii dawniej i dziś - opisuje podstawowe zasady kadrowania przy robieniu zdjęć - poprawnie posługuje się terminami: <i>fotografia użytkowa, fotografia artystyczna</i> - podejmuje próbę przetworzenia zdjęcia za pomocą programu komputerowego - tworzy fotokolaż	- wskazuje podobieństwa między techniką malarską a fotograficzną - omawia elementy dzieła sztuki (kompozycja, światłocień) w wybranych fotografiach artystycznych - tworzy ciekawy fotomontaż - na podstawie wykonanej pracy charakteryzuje sposób tworzenia fotomontażu i fotokolażu - analizuje fotomontaż damy z łasiczką pod kątem efektów uzyskanych dzięki zastosowaniu techniki fotomontażu - podaje przykłady wykorzystania fotografii w życiu codziennym i sztuce - twórczo interpretuje temat zadanej pracy plastycznej
- wie, czym się różni film artystyczny od filmu komercyjnego - wymienia niektóre gatunki filmowe - podaje typowe narzędzia filmowe - dostrzega wpływ perspektywy, światła, kolorystyki na atmosferę filmu - podejmuje próbę wykonania plakatu filmowego	- dokonuje podziału gatunków filmowych - określa gatunki filmowe w przedstawianych fragmentach filmów - na przykładach prezentowanych fragmentów omawia wpływ poznanych elementów plastycznych na atmosferę filmu - analizuje wybrane fragmenty filmowe pod kątem efektów uzyskanych dzięki zastosowaniu odpowiednich środków plastycznych - podejmuje próby kręcenia etiudy filmowej z wykorzystaniem efektów cyfrowych kamery wideo
- tłumaczy, czym jest instalacja - podaje przykłady materiałów wykorzystywanych w instalacji - podejmuje próbę wykonania instalacji na zadany temat z wykorzystaniem przygotowanych materiałów	- analizuje przykłady różnych instalacji pod kątem wykorzystanych materiałów i uzyskanych efektów - twórczo stosuje w działaniach plastycznych wiedzę na temat instalacji
- tłumaczy, czym jest happening - podaje przykład happeningu - uczestniczy w klasowym happeningu	- samodzielnie, za pomocą internetu, zbiera informacje na temat przeprowadzonych w Polsce i na świecie happeningów - prezentuje na forum klasy założenia wybranych happeningów - tworzy scenariusz klasowego happeningu i czynnie w nim uczestniczy
- wymienia zabytki swojego regionu - podaje nazwy placówek kulturalnych w swoim regionie	- wymienia najśłynniejsze polskie zabytki i muzea - podaje nazwisko artysty działającego w najbliższej okolicy i

- umie odpowiednio zachować się w muzeum	charakteryzuje jego twórczość - sporządza mapę artystyczną okolic swojej szkoły
- samodzielnie wykonuje ćwiczenia sprawdzające z podręcznika - próbuje analizować prezentowane przez nauczyciela dzieła sztuki pod kątem wykorzystania plastycznych środków wyrazu, określenia form twórczości, narzędzi i technik - wymienia najsłynniejsze polskie zabytki i dzieła sztuki oraz zabytki swojego regionu	- twórczo analizuje i interpretuje przedstawiane przez nauczyciela dzieła sztuki, stosując wiedzę nabytą na lekcjach i własne doświadczenia - ma rozległą wiedzę na temat polskich zabytków - ciekawie opowiada o zabytkach swojego regionu
- bierze udział w grze dydaktycznej, wykazując się opanowaniem materiału nauczania w zakresie podstawowym	- tworzy bądź twórczo uczestniczy w grze dydaktycznej, wykazując się opanowaniem materiału nauczania z plastyki w stopniu rozszerzonym

**Plan pracy z plastyki do programu nauczania „Do dzieła!”
Klasa VII**

Wymagania	
podstawowe	ponadpodstawowe
Uczeń:	
- charakteryzuje sztukę współczesną, - wymienia przykładowe formy dzieł sztuki współczesnej, - wskazuje różnice między sztuką profesjonalną, popularną i ludową, - wykonuje w wybranej technice plastycznej pracę inspirowaną sztuką oficjalną i twórczością ludową.	- określa, co odróżnia sztukę współczesną od sztuki tradycyjnej, - wyjaśnia, na czym polega rola artysty w kulturze współczesnej, - tłumaczy, czym zajmują się etnografia i etnologia, - wykonuje w wybranej technice plastycznej pracę inspirowaną sztuką oficjalną i twórczością ludową, podejmując próbę samodzielnej i twórczej interpretacji zadania.
- sytuuje sztukę nowoczesną w czasie, - wyjaśnia najważniejsze terminy związane z poznanymi nurtami, - podaje cechy wytworów sztuki poznanych nurtów, - wymienia twórców i przykłady dzieł sztuki z poszczególnych kierunków, - opisuje wybrane dzieło poznanych nurtów, - wykonuje w wybranej technice plastycznej pracę inspirowaną twórczością artystów z początku XX w.	- wyjaśnia terminy związane z poznanymi nurtami, - rozpoznaje typowe cechy wytworów sztuki poszczególnych nurtów i wskazuje różnice między nimi, - wymienia przykłady wytworów sztuki z początku XX w., - opisuje wybrane dzieło jednego z nurtów, uwzględniając tematykę i środki wyrazu, - wykonuje w określonej technice plastycznej pracę inspirowaną twórczością artystów poznanych nurtów, podejmując próbę samodzielnej i twórczej interpretacji zadania.
- wyjaśnia podstawowe terminy związane z fotografią, - wylicza rodzaje fotografii, - wymienia zastosowania fotografii, - podaje tematy fotografii, - wymienia środki wyrazu typowe dla fotografii i wskazuje ich zastosowanie na wybranym przykładzie, - tworzy wypowiedź w wybranej technice plastycznej lub fotografię.	- omawia terminy typowe dla fotografii, - charakteryzuje fotografię jako dziedzinę sztuk wizualnych, - omawia rodzaje fotografii i wskazuje różnice między nimi, - wyjaśnia, kim jest fotografik, - opisuje dzieło fotograficzne (wybrane samodzielnie lub wskazane przez nauczyciela), podając tematykę, charakterystyczne środki wyrazu, - tworzy wypowiedź we wskazanej technice plastycznej lub fotografię, podejmując próbę samodzielnej i twórczej interpretacji zadania.
- sytuuje dadaizm i surrealizm w czasie, - wyjaśnia najważniejsze terminy związane z nurtami dadaizmu i surrealizmu, - podaje cechy dzieł dadaistów i surrealistów, - wymienia twórców i przykłady dzieł sztuki poszczególnych kierunków, - opisuje wybrane dzieło dadaizmu lub surrealizmu, - wykonuje w wybranej technice plastycznej pracę inspirowaną twórczością dadaistów i surrealistów.	- wyjaśnia terminy związane z nurtami dadaizmu i surrealizmu, - rozpoznaje typowe cechy wytworów sztuki poszczególnych nurtów i wskazuje różnice między nimi, - opisuje wybrane dzieło jednego z nurtów, uwzględniając tematykę i środki wyrazu, - omawia przykłady nowych technik i strategii artystycznych typowych dla dadaizmu i surrealizmu, - wyjaśnia, na czym polega rola przypadku, wyobraźni i zabawy w sztuce, - wykonuje w określonej technice plastycznej pracę inspirowaną twórczością dadaistów lub surrealistów, podejmując próbę samodzielnej i twórczej interpretacji zadania.
- wyjaśnia podstawowe terminy związane z filmem, - omawia znaczenie filmu, - wymienia środki wyrazu typowe dla filmu, - wyjaśnia, czym jest plan filmowy, - tworzy wypowiedź wizualną w wybranej technice	- wyjaśnia terminy typowe dla filmu, - charakteryzuje film jako dziedzinę sztuk audiowizualnych, - wskazuje przykład zastosowania środków wyrazu filmu w dziele omówionym na lekcji lub w podręczniku, - rozpoznaje typy planów filmowych,

plastycznej lub nagrywa krótki film.	- wskazuje związki sztuki filmowej z innymi sztukami wizualnymi, - tworzy wypowiedź wizualną lub nagrywa krótki film, podejmując próbę samodzielnej i twórczej interpretacji zadania.
- wyjaśnia, czym są asamblaż, instalacja, wideoinstalacja, - wymienia przykłady nietypowych materiałów wykorzystywanych w sztuce najnowszej, - opisuje wybrany asamblaż lub wskazaną instalację, - wykonuje pracę przestrzenną w wybranej technice plastycznej.	- tłumaczy, czym są <i>junk art</i>, <i>site specific</i>, sztuka otoczenia (<i>environment</i>), - wyjaśnia, w jaki sposób artyści nadają nowe znaczenie przedmiotom codziennego użytku, - omawia sposoby aranżowania przestrzeni na potrzeby działań artystycznych, - wykonuje pracę przestrzenną we wskazanej technice, podejmując próbę samodzielnej i twórczej interpretacji zadania.
- wyjaśnia, czym są pop-art, postmodernizm, konceptualizm, minimalizm, land art, - wylicza cechy dzieł pop-artu, postmodernizmu, konceptualizmu, minimalizmu i land artu, - wymienia twórców i przykłady dzieł, - opisuje wybrane dzieło jednego z nurtów, - wykonuje w wybranej technice plastycznej pracę inspirowaną twórczością artystów pop-artu, postmodernizmu, konceptualizmu, minimalizmu lub land artu.	- wyjaśnia, na czym polegają ograniczenie środków wyrazu charakterystyczne dla minimalizmu i rezygnacja z materialnej postaci dzieła, - opisuje wybrane dzieło poznanego nurtu, uwzględniając tematykę i środki wyrazu, - omawia przykłady technik i strategii artystycznych typowych dla pop-artu, postmodernizmu, konceptualizmu, minimalizmu, land artu, - wykonuje w określonej technice plastycznej pracę inspirowaną pop-artem, postmodernizmem, konceptualizmem, minimalizmem lub land artem, podejmując próbę samodzielnej i twórczej interpretacji zadania.
- wyjaśnia, czym są happening i performance, - podaje przykłady działań możliwych do zrealizowania w ramach happeningu i performance'u, - omawia role artyści i odbiorcy w happeningu i performansie, - bierze udział w działaniach z zakresu happeningu i performance'u.	- omawia różnice między happeningiem, performance'em i teatrem, - współorganizuje działania z zakresu happeningu i performance'u.
- uczestniczy w planowaniu działań, - bierze udział w opracowaniu formuły projektu.	- przedstawia swoje pomysły na projekt artystyczno-edukacyjny, - aktywnie uczestniczy w opracowaniu formuły projektu, - wykazuje inicjatywę na etapie planowania działań.
- wyjaśnia, czym są nowe media, - wymienia tematy i narzędzia typowe dla sztuki nowych mediów, - opisuje wybraną realizację artystyczną z zakresu sztuki nowych mediów, - tworzy wypowiedź wizualną, wykorzystując techniki cyfrowe.	- tłumaczy, czym są multimedia, interaktywność, net art, - omawia technologie cyfrowe jako część nowego języka sztuki, - opowiada o roli i sytuacji odbiorcy w sztuce nowych mediów, - tworzy wypowiedź wizualną z wykorzystaniem technik cyfrowych, podejmując próbę samodzielnej i twórczej interpretacji zadania.
- pracując w zespole, przygotowuje projekt artystyczno-edukacyjny, - wykonuje zadania przydzielone mu w ramach projektu.	- aktywnie uczestniczy w organizowaniu wydarzenia będącego finałem projektu, - przyjmuje rolę lidera grupy, - podczas realizacji projektu wykazuje się wiedzą zdobytą na lekcjach plastyki i innych zajęciach.
- wymienia środki wyrazu typowe dla sztuk wizualnych, - opisuje dzieło omówione na lekcji lub w podręczniku, - wymienia nazwy elementów języka sztuki i stosuje je w analizie dzieł, - przyporządkowuje techniki i materiały do dziedzin sztuki, - wykonuje pracę w wybranej technice plastycznej.	- wskazuje środki wyrazu typowe dla poszczególnych dziedzin sztuki na wybranych przykładach, - opisuje dzieło sztuk wizualnych (wybrane samodzielnie lub wskazane przez nauczyciela) z uwzględnieniem wszystkich poznanych środków wyrazu, - wykonuje pracę we wskazanej technice plastycznej, podejmując próbę samodzielnej i twórczej interpretacji zadania.
- wymienia sposoby ujmowania rzeczywistości w sztuce, - tłumaczy, dlaczego artyści inspirowani są naturą, - wskazuje różnice między szkicem a dziełem skończonym.	- wymienia cele ukazywania rzeczywistości w dziełach sztuki, - omawia rolę prawdy i iluzji w dziele sztuki.
- ocenia pracę własną oraz grupy.	- ocenia efekty przeprowadzonego działania, - wyjaśnia, na jakie potrzeby kulturowe odbiorców odpowiedzieli organizatorzy przedsięwzięcia.

